HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

רב זביד מתני הכי אמר רמי בר חמא המחמר אחר בהמה בשבת בשוגג אינו חייב חטאת במזיד חייב סקילה מתיב רבא (א)המחלל את השבת בדבר שחייבין על שגגתו חטאת חייבין על זדונו סקילה הא אין חייבין על שגגתו חטאת אין חייבין על זדונו סקילה מי קתני הא אין חייבין כו' הכי קאמר דבר שחייבין על שגגתו חטאת חייבין על זדונו סקילה ויש דבר שאין חייבין על שגגתו חטאת וחייבין על זדונו סקילה ומאי ניהו מחמר רבא אחוה דרב מרי בר רחל (ב) **ואמרי לה אבוה דרב מרי בר רחל ללישנא בתרא קשיא הא דרב** (ג)אכשריה לרב מרי בר רחל ומנייה בפורסיה דבבל דילמא תרי מרי בר רחל הוו הוה מתני לה להא שמעתיה משמיה דרבי יוחנן לפטור אמר רבי יוחנן (א)המחמר אחר בהמתו בשבת פטור מכלום בשוגג לא מחייב חטאת דהוקשה כל התורה כולה לע"ז במזיד נמי לא מיחייב דתנן (ג)המחלל את השבת בדבר שחייבין על שגגתו (ג) ועל זדונו סקילה הא אין חייבין על שגגתו חטאת אין חייבין על זדונו סקילה בלאו נמי לא מיחייב דהוה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד וכל (ד)בלאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו ואפי'

ואמרי לה **רבא אבוה דרב מרי בר רחל.** לא גרסינן ליה להא מוכח בימות המשיח (ישעיה סה:) רב מכריזיה לרב מרי בר רחל ומנייה לפורסיה דבבל וקאמר כיון דלמו מיתרמל מקרב מחיך קרינן ביה וליכא למימר דרבא מצוה בתרא קאי דלמא כל גמ' גר הוה דלמס הס"ם בעלמא מיקור גיורא ועוד דלמיגי אל רב מרי בר רחל מסמע בצבא בתרא פרק מי שמת (דף קמט. ושם) דהיינו מיקור גיורא דלמרינן מיקור גיורא הוה ליה תריסר אלפי זוזי כי רבא ורב מרי בריה הוו מתו אלא בקדושה ולידתו בקדושה הוה מע"ג דלמס לא גרסינן רב מרי בר רחל בריה דומה הוה שמואל קודם שנתגייר דהא קאמר התם דהורתו שלא בקדושה הוה ורחל בת מר שמואל היה מיהו מי אמרינן שהוא היה רב מרי בר רחל ומנייה בפורסי דבבל דילמא תרי מרי בר רחל הוו הוה מתני לה להא בתרא קשיא הא דרב אחוה דרב מרי בר רחל ואמרי לה כי רבא הוא אבוה דרב מרי בר רחל והוא מישראל. לליטנא בתרא אבוה קשיא הא דרב אשי דאכשריה לרב מרי בר רחל ומנייה בפורסיה דבבל (דאימה) [דאמר] מישראל הוה, פירוש לליטנא בתרא דקתני רבא אבוה דרב מרי בר רחל אומר, כי רבא הוא אבוה דרב מרי בר רחל והוא מישראל קשיא ליה הא דרב אשי דאכשרי דכיון דאימיה מישראל מקרב אחיך קרינא ביה, מכלל שלא היה אביו מישראל אלא אמו, ומפורש בפרק החולץ ליבמתו. ומפרקינן דילמא תרי דב מרי בר רחל, וזה אביו מישראל. ובן תיירת שמועה זו, רבא אבוה דרב מרי בר רחל, א"ר יוחנן המחמר אחר בהמתו בשבת פטור מכלום, בשוגג לא מחייב חטאת (והוקשה) [דהוקשה] כל התורה כולה לע"ז. במזיד נמי לא מחייב (חטאת) [סקילה], דתנן בפרק ארבע מיתות נמסרו לבית דין ג)[המחלל את השבת בדבר שחייבין על שגגתו חטאת חייבין על זדונו סקילה, הא אין חייבין על שגגתו חטאת אין חייבין על זדונו סקילה].

ואוקימנא התם בתחומין ואליבא דר"ע, בהבערה ואליבא דר' יוסי. לאו נמי לא מיחייב, דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד, וכל לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו.

ג) כר"ח בדפוס ולגמ' הוספ הקטע המופיע להלן אחר מיפוס "ולגיפך דל' יוסי" מיפוס לגמרא נגלה דמקומו כאן.

רב זביד מתני הכי אמר רמי בר חמא המחמר אחר בהמה בשבת בשוגג אינו חייב חטאת במזיד חייב סקילה מתיב רבא (א)**המחלל את השבת בדבר שחייבין על שגגתו חטאת חייבין על זדונו סקילה הא אין חייבין על שגגתו חטאת אין חייבין על זדונו סקילה מי קתני הא אין חייבין כו' הכי קאמר דבר שחייבין על שגגתו חטאת חייבין על זדונו סקילה ויש דבר שאין חייבין על שגגתו חטאת וחייבין על זדונו סקילה ומאי ניהו מחמר רבא אחוה דרב מרי בר רחל** (ב) **ואמרי לה אבוה דרב מרי בר רחל ללישנא בתרא קשיא הא דרב** (ג)**אכשריה לרב מרי בר רחל ומנייה בפורסיה דבבל דילמא תרי מרי בר רחל הוו הוה מתני לה להא שמעתיה משמיה דרבי יוחנן לפטור אמר רבי יוחנן** (א)**המחמר אחר בהמתו בשבת פטור מכלום בשוגג לא מחייב חטאת דהוקשה כל התורה כולה לע"ז במזיד נמי לא מיחייב דתנן** (ג)**המחלל את השבת בדבר שחייבין על שגגתו** (ג) **ועל זדונו סקילה הא אין חייבין על שגגתו חטאת אין חייבין על זדונו סקילה בלאו נמי לא מיחייב דהוה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד וכל** (ד)**בלאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו ואפי'**

גדול בתורה הרבה בימי רב מדמנייה לפורסיה דבבל ורב מרי נמי אין לך יתכן שמי כ"כ ונראה כפירוש ר"ח דגרסינן ביבמות דרב מני מכריזיה לרב מרי בר רחל ומע"ג דניוח שמת רבא גולד הוה כיון דלמו מיתרמל מקרב מחיך קרינן ביה (יבמות מה:). דלמיגי ליה תריסר אלפי זוזי כי רבא ורב מרי בריה הוו מתו אלא בקדושה ולידתו בקדושה הוה מע"ג דלמס לא גרסינן רב מרי בר רחל ומנייה בפורסי דבבל דילמא תרי מרי בר רחל הוו הוה מתני לה להא שמעתיה משמיה דרבי יוחנן לפטור אמר רבי יוחנן ורי"ח התם בעדים שהוכחשו בנפש ונפסוף הוחזו לחד אמר נהרגין וחד אמר אין נהרגין ומהכא ליכא למימר דלמיגי ליה תריסר אלפי זוזי כי רבא ורב מרי בריה הוו מתו אלא בקדושה ולידתו בקדושה ויקבל, ואם לא תתיר בו קהלה ותתיר בו מלקות אין דינו ללקות, מתחילה (שבועות ד.). וכל לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד. לאזהרת דבר שחייבין עליו מיתת ב"ד (מכות יג.) שלא יעשה בן שתמחייב עליו מיתת ב"ד (ערובין יז: ב"ק עד:). אין לוקין עליו. דמיתת ב"ד הוא עבור על לאו (ב"ק עד:) שלא ניתן לאזהרת עונש מלקות כשאר לאוין, שהרי הוקהל לאזהרה להזהירו, שאם לא כן לא היה יכול להזהיר מיתה (מכות יג.) אפילו לא התרו בו למיתה ואמרו לו מוקצות, לא מיקניל, אפילו הכי לא נקר, ללאזהרת מיתה ניתן ולא למלקות (ערובין יז: וכניי"ז שבועות ד:).

מסורת הש"ס

ג) [בריימא היא ועי' תוס' לעיל ו: קד"ה הא קמ"ל], ב) [יבמות מה: ע"ש], ג) [סנהדרין סו. ע"ש], ד) [עירובין יז: ב"ק עד: סנהדרין פו: מכות יג: שבועות ד.], ה) [ר"ח], ו) [ר"ח], ז) [קידושין נו:], ח) [עי' תוספות ד"ה עד ר"ה],

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבא אמוה דרב מרי בר רחל (ואמרי לה רבא אבוה דרב וכו' מרי בר רחל הוו מתו אלא בקדושה ולידתו בקדושה מע"ג, וע"ש ס"ע אין זה ליה: (ב) שם על שגגתו חטאת חייבים על זדונו סקילה: (ג) תום' ד"ה ואמרי לה וכו' בשמעתא למחרי לה וקשיא הא דרב אחוה דמר: (ד) ד"ה בלאו נמי וכו' כרים מס' מכות מוהצדיקו את הצדיק והרשיעו את:

גליון הש"ס

תום' ד"ה בלאו נמי וכו' בכה"ג נראה לר"י עיקר. עיין סנהדרין דף סב ע"ב בתוספות ד"ה משום דהוי:

לעזי רש"י

מנשטר"ל [מינישטרי"ל]. פקיד, שוטר.

מוסף רש"י

לרב מרי בר רחל. מעובד כוכבים הבא על ישראלית הוא, ומנייה בפורסיה דבבל. וגפלים ממוזים על ישראל, ומע"ג דגר בעלמא אמר כיון דלמו מיתרמל מקרב מחיך קרינן ביה (יבמות מה:), לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד. לאו האמור בשבת לא ניתן לעונש מלקות, אלא שאם יעבור עליו יתחייב בו בית דין שבתחייב שהוא בקהלה ויקבל, ואם לא התחייב בו בקהלה ויתחייב בו מלקות אין דינו ללקות, מתחילה (שבועות ד.). וכל לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד. לאזהרת דבר שחייבין עליו מיתת ב"ד (מכות יג.) שלא יעשה בן שתמחייב עליו מיתת ב"ד (ערובין יז: ב"ק עד:). אין לוקין עליו. דמיתת ב"ד הוא עבור על לאו (ב"ק עד:) שלא ניתן לאזהרת עונש מלקות כשאר לאוין, שהרי הוקהל לאזהרה להזהירו, שאם לא כן לא היה יכול להזהיר מיתה (מכות יג.) אפילו לא התרו בו למיתה ואמרו לו מוקצות, לא מיקניל, אפילו הכי לא נקר, ללאזהרת מיתה ניתן ולא למלקות (ערובין יז: וכניי"ז שבועות ד:).

מוסף תוספות

א. על מחמר. תוס' הל"ם. ב. בלא הכחשה. תוס' הל"ם. ג. [ו]בכל הגמ' משמע אפי' התרו בו למלקות ולא למיתה דאע"ג שלעולם לא יבא לידי חיוב מיתה כיון שלא התרו בו למיתה, חשיב לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד. תוס' ב"ק עד: ד"ה הוה ליה. ד. כי ההיא דהתם דמעידין שהוא בן גרושה או בן חלוצה, או כמו עדים שהוכחשו בנפש למ"ד אין נהרגין כשהוזמו לבסוף, אבל למ"ד נהרגין אין סברא להעמיד בו לידי חיוב מיתה. תוס' ב"ק עד: ד"ה הוה ליה. ה. פי', ולמ"ל קרא ד'והיה אם בן הכות הרשע'. תוס' ב"ק עד: ד"ה הוה ליה. ו. [ו]כה"ג בעלמא לא לקי. תוס' ב"ק עד: ד"ה הוה ליה. ז. דאמר לאו שאין בו מעשה לוקין עליו. תוס' ב"ק עד: ד"ה הוה ליה.

רבינו חננאל

רב זביד מתני הכי אמר רמי בר חמא המחמר אחר בהמתו בשבת בשוגג פטור במזיד חייב סקילה. ואקשי עליה רבא המחלל את השבת בדבר שחייבין על שגגתו חטאת אין חייבין על זדונו סקילה, הא אין חייבין על שגגתו חטאת אין חייבין על זדונו סקילה. ופרק, ופשוטה היא. **רבא אחוה דרב מרי בר רחל** ואמרי לה כי רבא הוא אבוה דרב מרי בר רחל והוא מישראל. ללישנא בתרא אבוה קשיא הא דרב אשי דאכשריה לרב מרי בר רחל ומנייה בפורסיה דבבל (דאימה) [דאמר] מישראל הוה, פירוש ללישנא בתרא דקתני רבא אבוה דרב מרי בר רחל אומר, כי רבא הוא אבוה דרב מרי בר רחל והוא מישראל קשיא ליה הא דרב אשי דאכשרי דכיון דאימיה מישראל מקרב אחיך קרינא ביה, מכלל שלא היה אביו מישראל אלא אמו, ומפורש בפרק החולץ ליבמתו. ומפרקינן דילמא תרי דב מרי בר רחל, וזה אביו מישראל. ובן תיירת שמועה זו, רבא אבוה דרב מרי בר רחל, א"ר יוחנן המחמר אחר בהמתו בשבת פטור מכלום, בשוגג לא מחייב חטאת (והוקשה) [דהוקשה] כל התורה כולה לע"ז. במזיד נמי לא מחייב (חטאת) [סקילה], דתנן בפרק ארבע מיתות נמסרו לבית דין ג)[המחלל את השבת בדבר שחייבין על שגגתו חטאת חייבין על זדונו סקילה, הא אין חייבין על שגגתו חטאת אין חייבין על זדונו סקילה]. ואוקימנא התם בתחומין ואליבא דר"ע, בהבערה ואליבא דר' יוסי. לאו נמי לא מיחייב, דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד, וכל לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו.

מחמר כיון דלמו מיתרמל מקרב מחיך קרינן ביה וליכא למימר דרבא מצוה בתרא קאי דלמא כל גמ' גר הוה דלמס הס"ם בעלמא מיקור גיורא ועוד דלמיגי אל רב מרי בר רחל מסמע בצבא בתרא פרק מי שמת (דף קמט. ושם) דהיינו מיקור גיורא דלמרינן מיקור גיורא הוה ליה תריסר אלפי זוזי כי רבא ורב מרי בריה הוו מתו אלא בקדושה ולידתו בקדושה הוה מע"ג דלמס לא גרסינן רב מרי בר רחל ומנייה בפורסי דבבל דילמא תרי מרי בר רחל הוו הוה מתני לה להא שמעתיה משמיה דרבי יוחנן לפטור אמר רבי יוחנן ורי"ח התם בעדים שהוכחשו בנפש ונפסוף הוחזו לחד אמר נהרגין וחד אמר אין נהרגין ומהכא ליכא למימר דלמיגי ליה תריסר אלפי זוזי כי רבא ורב מרי בריה הוו מתו אלא בקדושה ויקבל, ואם לא תתיר בו קהלה ותתיר בו מלקות אין דינו ללקות, מתחילה (שבועות ד.). וכל לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד. לאזהרת דבר שחייבין עליו מיתת ב"ד (מכות יג.) שלא יעשה בן שתמחייב עליו מיתת ב"ד (ערובין יז: ב"ק עד:). אין לוקין עליו. דמיתת ב"ד הוא עבור על לאו (ב"ק עד:) שלא ניתן לאזהרת עונש מלקות כשאר לאוין, שהרי הוקהל לאזהרה להזהירו, שאם לא כן לא היה יכול להזהיר מיתה (מכות יג.) אפילו לא התרו בו למיתה ואמרו לו מוקצות, לא מיקניל, אפילו הכי לא נקר, ללאזהרת מיתה ניתן ולא למלקות (ערובין יז: וכניי"ז שבועות ד:).

[מז] א מיי' פ"כ מהלכות שבת הלכה ח:

[מז] ב [מיי' פי"ח מהלכות סנהדרין הלכה ג]: